

Anti-pestprotocol van

“Pesten is stom!”

*De leerlingenraad van OBS De Ploeg,
schreef mee aan dit anti-pestprotocol.*

Inhoud

Voor iedereen op school (door leerlingen)	3
Waarom heeft OBS de Ploeg een anti-pestprotocol?	3
Wat is pesten?	3
Wat vinden wij op OBS de Ploeg van pesten?	3
Hoe kun je zien wanneer iemand gepest wordt?	4
Wat kunnen wij doen tegen pesten?	4
Wat kun je doen als jij gepest wordt?	4
Wat moet de meester of juf doen als iemand wordt gepest?	4
Wat moet mama of papa doen als iemand wordt gepest?	4
Anti-pestcoördinator en vertrouwenspersoon	4
Voor ouders	5
Wat zijn signalen die een gepest kind kan laten zien?	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Wat zijn signalen die een pester kan laten zien?	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Welke methode heeft de school voor sociaal-emotionele ontwikkeling of specifiek de aanpak van pesten?	5
Hoe zet OBS de Ploeg het sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem in bij de aanpak van pesten?	5
Adviezen aan ouders	6
Stappen die gevolgd worden bij pesten door OBS de Ploeg als Vreedzame school	7
Ingrijpen bij plagen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Ingrijpen bij pesten: de oplossingsgerichte pestaanpak (OPA)	8
Digitaal pesten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Herstelgesprekken	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Schorsing en verwijdering	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Voor iedereen op school (door leerlingen)

Waarom heeft OBS de Ploeg een anti-pestprotocol?

Wanneer er gepest wordt op OBS De Ploeg, geeft dit anti-pestprotocol duidelijkheid over hoe wij hier mee omgaan. Door dit protocol te volgen ontstaat er een samenwerking tussen de leerkracht, de gepeste, de pester, de overige klasgenoten en de ouders. Bij pesten wordt vaak alleen aan de pester en degene die gepest wordt gedacht. Maar als er gepest wordt, heeft iedereen in de klas ermee te maken. Alle leerlingen in de klas hebben in hun rol invloed op het pesten.

Iedereen op OBS de Ploeg is daarom alert op pestgedrag en onderneemt actie wanneer er pestgedrag plaatsvindt. Leerlingen leren op een fijne manier met elkaar op te gaan. Als er gepest wordt, volgen we met elkaar de procedures van het protocol.

Wat is pesten?

Leerlingen op OBS De Ploeg omschrijven pesten als volgt:

- Als je elke dag met een groepje tegen iemand gaat
- Het is vaak meer kinderen tegen één
- Het gebeurt vaker dan één keer
- Pesters vormen vaak een groepje om met meer te zijn, maar dit kan ook zonder groepje
- Er is vaak een leider bij pesten. Dit is vaak degene die begint
- Er is sprake van groepsdruk (jij durft niet wat wij wel durven, dus je hoort er niet bij)
- Er is soms sprake van chanteren (doe dit voor mij, anders pest ik je de hele dag)

Wat vinden wij op OBS de Ploeg van pesten?

Volgens de leerlingen wordt er gelukkig niet of nauwelijks gepest bij ons op school. Tijdens de wekelijkse lessen van de methode Vreedzame School leren wij hoe we fijn met elkaar om kunnen gaan, zodat pestgedrag zo min mogelijk voorkomt. Dit is belangrijk, want pesten is vervelend. Leerling: "Pesten is vervelend, omdat het kinderen een naar gevoel geeft om naar school te gaan. School moet leuk zijn." Ook benoemen de leerlingen dat een veilig schoolklimaat de basis is om tot leren te komen. "Als kinderen gepest worden, durven ze misschien niet meer naar school. En dan kun je niet goed leren. Je kunt niet goed leren met een naar gevoel."

Dit protocol helpt ons ervoor te zorgen dat alle leerlingen zich fijn voelen op school. We willen dat alle kinderen met plezier naar school gaan. Het is belangrijk dat kinderen zich welkom voelen en gezien worden.

Toch wordt er soms gepest. Voor de leerlingen is het duidelijk waarom:

- Kinderen pesten andere kinderen om te voorkomen dat ze zelf niet worden gepest.
- Kinderen die pesten hebben het zelf moeilijk of zijn onzeker.
- Kinderen pesten andere kinderen om zichzelf sterker te voelen.
- Kinderen pesten anderen om stoer te zijn en te laten zien dat hij of zij de beste is, maar eigenlijk is diegene zelf niets.
- Kinderen pesten om aandacht te krijgen.

Pesters pesten nooit alleen. Er zijn meelopers. Zij lopen met de pester mee om zelf niet gepest te worden. Meelopers zijn vaak vrienden met de pester of vinden de pester cool.

Hoe kun je zien wanneer iemand gepest wordt?

Je kunt zien wanneer iemand gepest wordt aan de volgende signalen:

- Een kind komt boos of verdrietig op school
- Een kind is veel alleen
- Een kind heeft geen vrienden
- Een kind verstopt zich voor de groep (bijvoorbeeld op het schoolplein)
- Een kind is minder vrolijk dan hij of zij eerst was
- Een kind wil niet meer naar school

Wat kunnen wij doen tegen pesten?

Als je ziet dat iemand veel alleen is of zich verstopt op het schoolplein, dan kun je aan diegene vragen of alles goed gaat. Je kunt navragen of iemand zich gepest voelt. Het is belangrijk om je gevoelens hierover te delen. Je luistert naar diegene en kan tips geven over hoe je voor jezelf op kunt komen. Zo helpen we allemaal het pesten te stoppen. Ook kun je iemand die veel alleen is vragen om mee te spelen. Zo kun je het gepeste kind weer een fijn gevoel geven bij ons op school.

Als je ziet dat iemand langer gepest wordt, spreek de pester hier op aan! Vraag eens waarom de pester doet wat hij doet. Als we samen laten zien dat pesten niet cool is, zullen de pesters hiermee stoppen. Maar let op: de pester is gewend elke dag te pesten. De pester heeft hulp nodig het pestgedrag te stoppen. Lukt dit niet? Ga dan altijd naar meester of juf. Je bent geen snitch (iemand die dingen doorverteld), maar je helpt ervoor te zorgen dat iedereen zich fijn voelt op school. Je bent juist een held!

Wat kun je doen als jij gepest wordt?

Het helpt om met iemand te praten wanneer je wordt gepest. Dit kan je juf of meester zijn, maar ook je ouders of een klasgenootje. Praten is belangrijk!

Wat moet de meester of juf doen als iemand wordt gepest?

Als iemand wordt gepest, vinden we het fijn als een meester of juf hier extra op let. Het pesten kan soms erger worden wanneer een meester of juf niet meteen iets doet. Als de juf of meester ook ziet dat er gepest wordt, is het fijn wanneer hij of zij een gesprekje aangaat met de pester. Waarom doet de pester wat hij doet? Als we dit weten, kunnen we de pester en de gepeste samen helpen.

Wat moet mama of papa doen als iemand wordt gepest?

We vinden het fijn om het aan onze ouders te vertellen als er sprake is van pesten op school. Soms doen we dit niet, omdat we bang zijn dat papa of mama het probleem erger maakt. We willen niet dat ouders er een drama van maken op school of het probleem zelf gaan oplossen. Ze mogen het niet erger maken. Ook willen we niet ondervraagd worden. Of elke dag moeten uitleggen hoe het was op school. Ouders maken het snel te groot. Wat ouders wel moeten doen is naar ons luisteren. Dan mogen ze als het nodig is naar de meester of de juf.

Anti-pestcoördinator en vertrouwenspersoon

Juf Jildou is de anti-pestcoördinator en de vertrouwenspersoon bij ons op school. Samen met de leerlingenraad brengt zij dit protocol ieder schooljaar onder de aandacht bij alle leerkrachten en leerlingen. Dit is belangrijk om ervoor te zorgen dat iedereen weet hoe we met elkaar omgaan op school.

Voor ouders

Welke methode heeft de school voor sociaal-emotionele ontwikkeling of specifiek de aanpak van pesten?

De leerlingen krijgen wekelijks les uit de methode van Vreedzaam. Deze methode leert ons hoe we fijn met elkaar om moeten gaan. We leren naar elkaar te luisteren, voor onszelf op te komen, gevoelens te delen en nog veel meer. Daarnaast werken wij op school het *Stappenplan* "Ik kan het altijd goed doen". We maken hierbij gebruik van herstelrecht: een kind mag fouten maken, maar je moet wel van je fouten leren. Het is een preventief middel om escalerend gedrag te voorkomen. Het stappenplan is besproken met alle leerlingen en hangt zichtbaar in elke klas.

Hoe zet OBS de Ploeg het sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem in bij de aanpak van pesten?

Voor het volgen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van individuele leerlingen, groepen en de school maken we gebruik van de veiligheidsmonitor van Vensters PO. De leerkracht kan ervoor kiezen een sociogram maken om de vriendschapsrelaties in de groep in beeld te krijgen.

Daarnaast monitort onze school de sociale en fysieke veiligheid door middel van de enquête van Vensters PO. De sociale veiligheidsbeleving van leerlingen wordt gemeten bij de kinderen van de groepen 6, 7 en 8. De kinderen geven zelf een waardeoordeel. De uitkomst geeft ons inzicht in verbeterpunten. De fysieke veiligheid wordt uitgebreid beschreven in ons veiligheidsbeleidsplan.

Adviezen aan ouders

Het eerste en belangrijkste advies is: luister naar uw kind. Blijf in gesprek met uw kind en bespreek samen wat er aan de hand is. Vraag je kind precies wat er is gebeurd. Wees nieuwsgierig en geef eerst zo min mogelijk oordeel of advies. Vraag ook actief aan uw kind naar zijn of haar aandeel in de pesterijen en of de juf of meester ervan op de hoogte is. Luister vervolgens vooral naar de wensen van uw kind. Misschien helpt het al om samen een oplossing te bedenken voor de pesterijen. Laat dit vooral uit het kind zelf komen.

Wordt uw kind gepest en lukt het uw kind niet dit zelf op te lossen? Vraag om een gesprek met de leerkracht van uw kind. In dit gesprek is het uitgangspunt dat het gaat om uw kind en onze leerling. Overleg dit wel met uw kind en ga niet eigenhandig naar school om verhaal te halen. Vaak vinden kinderen dit niet fijn. Wanneer het pesten ook na het gesprek met de leerkracht niet stopt, kunt u terecht bij Marijke. Zij is het aanspreekpunt voor pesten binnen de school.

Kinderen pesten meestal niet met hun ouders in de buurt. Twijfel je of vermoed je dat je kind pest? Houd dan goed in de gaten hoe het contact met andere kinderen verloopt, ook online via internet. Wanneer kinderen bijvoorbeeld een mobiele telefoon krijgen, is het belangrijk hen hierbij te begeleiden. Hoe ga je met elkaar om op het internet? Mag je zomaar alles zeggen? Wie kan eigenlijk allemaal lezen wat ik online schrijf?

Vaak is het niet helemaal duidelijk waarom een kind gaat pesten. Meestal gaat het om onzekerheid of een gebrek aan eigenwaarde. Wanneer je iemand anders voor schut zet, voel jij je ietsje beter. Juist door dit gedrag bespreekbaar te maken met uw kind, kunnen de pester en de gepeste geholpen worden. Keur hierbij niet je kind als persoon af, maar zijn of haar gedrag. Help hem of haar zich te verplaatsen in de ander die wordt gepest. Maak duidelijk dat pesten echt niet goed is.

Mocht u advies willen over wat u kunt doen als uw kind (online) pest, dan kunt u terecht bij de groepsleerkracht. Mocht u zelf meer willen weten over het gedrag van uw kind wanneer hij of zij op school is, vraag dit gerust tijdens een regulier oudergesprek. We vertellen graag over de sociale ontwikkeling van uw zoon of dochter.

Meer bruikbare tips kun je vinden op www.groeigids.nl en www.nji.nl of in het Handboek tegen pesten¹.

¹ Delver, B. (2017). Handboek tegen pesten. Nationale Academie voor Media en Maatschappij, Amsterdam

Stappen die gevolgd worden door OBS de Ploeg als Vreedzame school

Taalgebruik
Wij zijn attent op het taalgebruik van onze leerlingen. Zo geldt binnen onze school de afspraak dat er niet wordt gescholden en/of kwetsend taalgebruik wordt gebruikt. Onze school moet namelijk een plek zijn waar iedereen zich veilig voelt. Dit geldt voor alle leerlingen, ouders, leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel.
Digitaal pesten
Digitaal pesten, online pesten of cyberpesten is een nieuwe vorm van pesten, maar de basis van de aanpak is dezelfde als bij 'klassiek' pesten. De regel is: wat je in het 'echte leven' niet mag, mag je online ook niet. Kinderen zijn zich er nog niet altijd van bewust dat online communiceren anders verloopt dan offline communiceren en risico's met zich mee brengt. Daarom vinden wij het belangrijk om kinderen leren om te gaan met sociale media en wordt dit onderwerp waar nodig herhaaldelijk besproken in de klassen. Op deze manier willen we onze leerlingen opvoeden tot <i>digitaal</i> burger.   Waar nodig hebben we daarom duidelijke afspraken gemaakt over digitaal pesten en over online communiceren. Vanaf het moment dat mobieltjes een rol gaan spelen in de groep gaat de groepsleerkracht met de groep in gesprek over de manier waarop ze hiermee om kunnen gaan. We zetten ook op dit terrein een duidelijke norm neer: 'Zo doen we dat hier op school met sociale media!' De groepsleerkracht kan ervoor kiezen deze regels met de groep op papier te zetten.   Problemen op dit gebied worden gebruikt als 'teachable moments', een gelegenheid om afspraken te maken over het gebruik van sociale media. Een groepsapp op Whatsapp is hier een voorbeeld van. Mochten er signalen wijzen op digitale pesterijen, dan proberen we hier als school op in te spelen. We stimuleren leerlingen zelf om incidenten direct te melden bij de leerkracht. Vervolgens nemen we de tijd om hierover te praten met de leerling(en). Ook ouders moeten zich beseffen dat kinderen moeten leren hoe ze online met elkaar mee om moeten gaan. Help en begeleid uw kind hierbij. Controleer met enige regelmaat hoe uw kind zich gedraagt in de online wereld!   Afhankelijk van wat de betrokken leerling hierin aangeeft en afhankelijk van onze inschatting of dit in de groep besproken kan worden, maken we dit bespreekbaar in de groep. Alleen als de betrokken leerling (eventueel in overleg met zijn of haar ouders) dit zelf wil. In het kader van De Vreedzame school besteden we vanaf groep 5 geregeld aandacht aan online communiceren.
Ingrijpen bij plagen
We zijn attent op plaagsituaties in en rond de school. Plagen speelt zich soms af op de grens van het aanvaardbare, en kan makkelijk overgaan in ruzie, of zelfs pesten. We besteden er in de lessen van Vreedzaam herhaaldelijk aandacht aan. Als plagen serieus wordt, ondersteunen we de geplaagde leerling om het plagen te laten stoppen en spreken de plager aan op zijn of haar

gedrag. Soms schakelen we een buddy in: een medeleerling die de geplaagde leerling hierbij helpt. Ook kunnen we de mediators vragen te helpen.

Ingrijpen bij pesten: de oplossingsgerichte pestaanpak (OPA)

Hoeveel we ook doen aan preventie, pesten kan altijd nog voorkomen. Als er toch pestincidenten zijn, dan is het uiteraard zaak om eerst na te gaan of aan de preventieve kant nog wel voldoende wordt gedaan. Soms is er voor specifieke pesterijen meer nodig. Dit wordt per geval bekeken. Mocht het nodig zijn, dan worden andere leerlingen gevraagd om te helpen het pesten te stoppen. Leerlingbetrokkenheid is de sleutel tegen pestgedrag. Pesten stopt wanneer dit niet meer cool is. Alle leerlingen in de klas kunnen belangrijk zijn als helpers.

Wanneer de situatie hierom vraagt, hanteren wij een aanpak van pesten die goed past bij de uitgangspunten van Vreedzaam: de Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA). De aanpak bestaat uit een aantal achtereenvolgende gesprekken tussen een leerkracht (of IB-er) en leerlingen. Eerst met de gepeste leerling alleen. Vervolgens met een zorgvuldig samengestelde groep leerlingen, inclusief de pester(s). Dit is de groep die voor verandering en steun gaat zorgen. Belangrijke elementen van de aanpak zijn: geen schuld, verwijten of straf, we gaan uit van het goede in ieder kind, we moedigen empathie aan, we maken iedereen verantwoordelijk, het is positief en oplossingsgericht, en de pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen.

In deze aanpak worden de volgende stappen onderscheiden:

1. **Gesprek met het gepeste kind.** De leerkracht (of een ander teamlid van de school) praat met het gepeste kind over de situatie, vraagt of hij of zij hulp wil, en stelt met hem of haar de steungroep samen. Dit is een gemengde groep van zo'n 5 tot 8 medeleerlingen, waaronder leerlingen die de gepeste noemt als mogelijke helpers, maar ook de pester en meelopers of buitenstaanders; liefst ook een verdeling van jongens en meisjes.
We vragen in dit gesprek aan de leerling of hij of zij wil dat de ouders op de hoogte zijn van de gesprekken. Als een externe of een andere volwassene (niet de eigen groepsleerkracht) binnen de school deze gesprekken gaat voeren, lichten we de ouders altijd in.
2. **Gesprek met de steungroep.** Hierbij is het gepeste kind niet aanwezig. In dit gesprek wordt de steungroep uitgenodigd om de gepeste medeleerling te gaan helpen. Ze worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met als doel dat het pesten moet stoppen.
3. **Tweede gesprek met de gepeste.** Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht (of dezelfde persoon als in het eerste gesprek) hoe het nu gaat met de gepeste.
4. **Tweede gesprek met de steungroep.** Na ongeveer een week is er ook een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat hij of zij heeft gedaan.

Soms moet deze cyclus nog een of meerdere keren herhaald worden om er voor te zorgen dat het interactiepatroon blijvend verandert.

Schorsing en verwijdering

De hiervoor beschreven Oplossingsgerichte pestaanpak is niet altijd mogelijk, of geeft soms geen resultaat: de pester stelt zijn of haar gedrag niet bij. Soms zijn de pestsituaties zo ernstig dat er iets anders moet gebeuren. Soms valt de pester in herhaling en komt de grens van het toelaatbare in de school in het vizier.

Als de veiligheid van leerlingen, leerkrachten, ander personeel of ouders in het geding is, is optreden geboden. Daarbij hoeft het niet alleen om de fysieke veiligheid te gaan; het kan ook de sociale en emotionele veiligheid betreffen. Als er een noodzaak is om stevig op te treden, dan hanteren we onderstaand protocol dat voor alle betrokkenen helder aangeeft welke stappen worden gezet als er sprake is van een extreme situatie.

Leerlingen die het gevoel van veiligheid van anderen schade toebrengen door hun houding of gedrag (te denken valt aan: vechten, slaan, bedreigen, schelden e.d.) waardoor medeleerlingen en/of leerkrachten zich onveilig voelen, kiezen ervoor zich niet aan de schoolregels te houden en op die manier hun verbinding met de groep te verbreken:

- Deze leerlingen worden voor een dag/dagdeel buiten de groep geplaatst bij de intern begeleider.
- De directie wordt in kennis gesteld.
- De ouders worden hiervan in een gesprek op de hoogte gesteld. De directie bespreekt met de leerling hoe ervoor gezorgd kan worden dat het gewenste gedrag wel wordt vertoond.
- De leerling mag de volgende dag in de eigen groep laten zien dat het zich wel aan de schoolregels kan houden. Verschillende vormen van hulp (zie boven) kunnen hiertoe worden ingezet.

Als een dergelijke situatie zich voordoet, volgt er een gesprek tussen school en ouders. Hierin wordt nagegaan welke extra begeleiding en afspraken nodig zijn. Tevens worden de ouders op de hoogte gesteld van een vervolgprocedure als het gedrag niet tijdig in positieve zin verandert. Als zich – na dit gesprek – toch weer een vergelijkbare situatie voordoet, worden de ouders opgebeld en gevraagd hun kind te komen halen of de volgende dag thuis te houden. Ook dan mag het kind de dag erna weer in de groep terugkeren. De afdeling leerplicht van de gemeente en het schoolbestuur worden op de hoogte gesteld, aangezien het hier een schorsing van een dag betreft. Alleen de directie kan het besluit nemen tot schorsing en dit wordt vastgelegd in een brief.

In geval van herhaling kan de school overgaan tot schorsing van meerdere dagen. In dat geval wordt de afdeling leerplicht van de gemeente bij het vervolgtraject betrokken. Ouders hebben het recht om binnen vijf werkdagen bij het schoolbestuur bezwaar te maken tegen de schorsing.

OBS de Ploeg maakt deel uit van Openbaar Onderwijs Groningen en handelt wanneer noodzakelijk naar het protocol schorsing en verwijdering d.d. februari 2016.

<https://openbaaronderwijsgroningen.nl/contentfiles/o2g2/Document/14/14365.pdf>